

Πότε και πώς γεννιέται ο βιοηθικός προβληματισμός

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: www.pemptousia.gr/?p=94836) συνεχίζεται με την εξήγηση των συνθηκών στις οποίες γεννιούνται οι βιοηθικοί προβληματισμοί.

3.2. Ζητήματα τα οποία εγείρουν βιοηθικούς προβληματισμούς

Η συνεχής και αλματώδης πρόοδος που παρατηρείται στον τομέα της βιολογίας, της ιατρικής και της γενετικής, είχαν ως αποτέλεσμα την έγερση ποικίλων βιοηθικών προβλημάτων. Στην παρούσα υποενότητα, θα παρατεθούν τα ζητήματα από τα οποία αναδύονται τα βιοηθικά διλήμματα και προβληματισμοί, αναφορικά με την ανθρώπινη ύπαρξη.

- **Γενετικός έλεγχος (genetic screening)**

Ο γενετικός έλεγχος είναι μια εξέταση αίματος ή ιστού, κατά την οποία μπορεί να ανιχνευτεί εάν υπάρχει κάποια αλλαγή σε ένα συγκεκριμένο χρωμόσωμα ή γονίδιο. Τα γονίδια βρίσκονται σε δομές υπό μορφή κλωστής που ονομάζονται χρωμοσώματα. Πληροφοριακά, ο ανθρώπινος οργανισμός κληρονομεί από τους γονείς ένα ζεύγος με 23 χρωμοσώματα (46 στο σύνολο). Ο γενετικός έλεγχος, διαιρείται σε δύο κατηγορίες.

Η πρώτη αφορά στο γενετικό έλεγχο που διενεργείται πριν τη γέννηση του ανθρώπου και διαιρείται σε δύο φάσεις:

(α) Προεμφυτευτική Γενετική Διάγνωση (ΠΓΔ): Διενεργείται σε έμβρυα *in vitro*[320], όταν το ζευγάρι έχει προσφύγει σε τεχνικές εξωσωματικής γονιμοποίησης[321]. Με αυτή τη μέθοδο, τα ωάρια γονιμοποιούνται σε δοκιμαστικό σωλήνα και πριν εμφυτευτούν στη μήτρα επιλέγεται το έμβρυο, το οποίο ανήκει στο φύλο που επιζητεί το ζευγάρι για το παιδί του[322].

(β) Προγενετικός έλεγχος: Εφαρμόζεται σε αναπτυσσόμενο έμβρυο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Δίνει τη δυνατότητα ανίχνευσης γενετικών νοσημάτων, όπως είναι το σύνδρομο Down[323], το σύνδρομο Turner[324], η μυϊκή δυστροφία Duchenne[325], η ασθένεια Tay-Sach[326] κ.ά. Τρεις είναι οι μέθοδοι διάγνωσης της κατάστασης του εμβρύου: η υπερηχογραφία[327], η αμνιοπαρακέντηση[328] και η δειγματοληψία από τον πλακούντα.

Η δεύτερη κατηγορία, αφορά στο γενετικό έλεγχο που γίνεται μετά τη γέννηση του ανθρώπου. Σε αυτόν υπάρχουν δύο τομείς:

(α) Η προληπτική εξέταση σε φαινομενικά υγιή παιδιά, για διαταραχές που θα εκδηλωθούν σε προχωρημένη ηλικία και στις οποίες η πρώιμη θεραπεία ή η παρακολούθηση για επιπλοκές δεν θα βοηθούσε[329].

(β) Η εξέταση υγιών παιδιών, για να καθοριστεί αν είναι φορείς κληρονομικών διαταραχών, οι οποίες βέβαια δεν έχουν επιπλοκές στην δική τους υγεία, αλλά μπορεί να επηρεάσουν την υγεία των μελλοντικών απογόνων τους[330].

«Αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο κατά το γενετικό έλεγχο είναι ότι δίνεται η δυνατότητα στους ιατρούς να γνωρίζουν την πληροφορία για τη γενετική σύσταση κάθε ατόμου»[331]. Από τη μία πλευρά, υπάρχει πιθανότητα να βοηθηθούν οι ιατροί στη θεραπεία του ασθενούς και ο ασθενής να τύχει ιατρικής φροντίδας. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει πιθανότητα να παραβιαστεί το απόρρητο αυτών των πληροφοριών[332]. Συνεπώς, θα επηρεάζεται η εργασία και η ασφάλιση του ατόμου και το άτομο θα οδηγείται σε κοινωνικό αποκλεισμό. Το γεγονός ότι ένας άνθρωπος φέρει κάποιο γονίδιο, το οποίο δημιουργεί προδιάθεση για την ανάπτυξη κάποιας ασθένειας, δεν σημαίνει ότι ο άνθρωπος θα εμφανίσει την ασθένεια. Για αυτό ευθύνονται πολλοί παράγοντες, όπως είναι ο τρόπος ζωής και το περιβάλλον. Πολλές φορές άτομα που έχουν το ίδιο παθογόνο γονίδιο, δεν αναπτύσσουν την ίδια ασθένεια. Επιπλέον, άτομα τα οποία δεν έχουν προδιάθεση για κάποια ασθένεια, εμφανίζουν την ασθένεια.

[Συνεχίζεται]

[325] Πρόκειται για ένα είδος πάθησης των μυών, που επηρεάζει όλους τους μύες του σώματος. Η δυστροφίνη είναι μια ουσία η οποία παράγεται από ένα γονίδιο και

συγκρατεί τους μύες, διατηρώντας τη δομή των μυϊκών κυττάρων. Χωρίς αυτήν, οι μύες δεν λειτουργούν κανονικά και καταστρέφονται. (<http://www.mdacyprus.org/MDAcyprus/page.php?pageID=5>), ημερομηνία ανάκτησης 13/07/2013

[326] Πρόκειται για μια νόσο η οποία εμφανίζεται όταν ο οργανισμός στερείται της πρωτεΐνης hexosaminidase A, η οποία βοηθά να σπάσει μια χημική ουσία που βρίσκεται στο νευρικό ιστό που ονομάζεται gangliosides. Χωρίς αυτή την πρωτεΐνη καταστρέφονται τα νευρικά κύτταρα στον εγκέφαλο και στο νωτιαίο μυελό, (<http://ghr.nlm.nih.gov/condition/tay-sachs-disease> και <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmedhealth/PMH0002390/>), ημερομηνία ανάκτησης 24/06/2013

[327] Με τη μέθοδο των υπερήχων μπορεί να ανιχνευτεί ο εμβρυϊκός σάκκος από την 5^η μέχρι την 8^η εβδομάδα της κύησης και να διαγνωστούν τυχόν ανωμαλίες που θα οδηγήσουν στην άμβλωση. Επιπλέον, σε μεταγενέστερο στάδιο μπορεί να ελεγχθεί ο προσανατολισμός του εμβρύου, ο ρυθμός της καρδιάς του, η ηλικία και το μέγεθός του.

[328] Με αυτή τη μέθοδο μπορούν να διαγνωσθούν παθήσεις, οι οποίες σχετίζονται με το φύλο, οι χρωμοσωματικές ανωμαλίες, εσωτερικά προβλήματα.

[329] Γεώργιος Κατσιμίγκας, *Προεμφυτευτικός-προγεννητικός έλεγχος- γενετικές εξετάσεις σε παιδιά (ηθική και θεολογική θεώρηση)*, (http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/pastoral/katsimigas_progen.html), ημερομηνία ανάκτησης 12/05/2013

[330] Στο ίδιο

[331] Νικόλαος Γ. Κόιος, *Ηθική θεώρηση των τεχνικών παρεμβάσεων στο ανθρώπινο γονιδίωμα*, ό.π., σ. 64

[332] Στο ίδιο, σ. 64

[333] Στο ίδιο, σ. 66

[334] Στο ίδιο, σ. 67